

SPRAWOZDANIE
z realizacji
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Tarnowa
i
Programu Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Miasta Tarnowa
w 2012 roku

Tarnów, marzec 2013

I. Wprowadzenie

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa przyjęty uchwałą Nr XIX/242/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 23 lutego 2012 r. oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa, przyjęty uchwałą Nr XXII/312/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 kwietnia 2012 r., tworzą lokalną strategię w zakresie ograniczania rozmiaru przemocy w rodzinie, poprawy bezpieczeństwa rodzin oraz minimalizacji szkód spowodowanych stosowaniem przemocy.

Problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wielowymiarowa, w ramach tych Programów realizowane są zadania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz realizację działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie. Te dwa dokumenty wzajemnie się dopełniają i są ze sobą powiązane, tworząc w ten sposób Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, jako wypełnienie zapisu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).

Celem Programów jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy. Jego osiągnięcie możliwe jest tylko przy współpracy przedstawicieli wszystkich służb i instytucji, które zobowiązane są do działań na rzecz profilaktyki w powyższym zakresie. Przy wdrażaniu Programów uczestniczyli przede wszystkim pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, Komendy Miejskiej Policji, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, placówki oświatowe, ochrony zdrowia i wymiaru sprawiedliwości. Adresatami są: cała społeczność Miasta, świadkowie przemocy w rodzinie, jej sprawcy i przede wszystkim ofiary przemocy, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze i niepełnosprawne.

Poniższe sprawozdanie stanowi podsumowanie działań realizowanych w ramach Programów i zawiera dane za 2012 r., zebrane w sposób możliwie rzetelnie oddający wykonanie zadań przez instytucje działające w Mieście Tarnowie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. Realizacja „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa” za 2012 r.

Cel główny Programu: Degresja zjawiska przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej destrukcyjnych następstw wśród mieszkańców miasta Tarnowa.

1. Cel szczegółowy – Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Opis realizacji
1.	Psychoedukacja w zakresie zjawiska przemocy domowej i jej negatywnych skutków	<p>- Bieżąca informacja przekazywana klientom w indywidualnym kontakcie: wszystkie służby i instytucje zobligowane do działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>- MOPS: Kampania przeciwko przemocy wobec kobiet pod nazwą „Biała Wstążka”, plakaty informujące o Kampanii w autobusach miejskich i na terenie Miasta, kolportaż ulotek rozdawanych mieszkańcom Tarnowa, projekcja filmu dotyczącego przemocy.</p> <p>- TOIKiWOP: realizacja projektu pn. „Tarnów Przeciw Przemocy w Rodzinie”, w ramach którego odbyły się: dwudniowa konferencja, konkurs plastyczny dla młodzieży oraz kampania informacyjna: przygotowanie i emisja spotów radiowych, opracowanie, wydruk i kolportaż ulotek informacyjnych, koncert profilaktyczny w klubie młodzieżowym „Carpe diem”, profilaktyczne spektakle teatralne – „Żółty szalik” oraz „Początek”. Odbiorcy: mieszkańcy Miasta Tarnowa oraz regionu (np. spoty radiowe).</p>
2.	Organizacja akcji edukacyjno – profilaktycznych, kampanii kierowanych do mieszkańców Miasta dotyczących sprawstwa przemocy domowej	<p>- MOPS- Kampania przeciwko przemocy wobec kobiet pod nazwą „Biała Wstążka”, informacja w mediach lokalnych, RDN/ESKA, prasie lokalnej, spotkania z mieszkańcami na ulicach Miasta, happening teatralno – plastyczny pt.: „Protest przeciw agresji” zorganizowany przez młodzież.</p> <p>- TOIKiWOP: Realizacja projektu pn. „Tarnów Przeciw Przemocy w Rodzinie”, w ramach którego odbyły się: dwudniowa konferencja pt. „Zanim stracisz to, co najcenniejsze - zapobieganie przemocy w rodzinie i praca z osobami stosującymi przemoc”, konkurs plastyczny dla młodzieży oraz kampania informacyjna: przygotowanie i emisja spotów radiowych, opracowanie, wydruk i kolportaż ulotek informacyjnych, koncert profilaktyczny w klubie młodzieżowym „Carpe diem”, profilaktyczne spektakle teatralne – „Żółty szalik” oraz „Początek”. Odbiorcy: mieszkańcy Miasta Tarnowa oraz regionu (np. spoty radiowe).</p>

26 listopada 2012 r. po raz pierwszy w Tarnowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej włączył się w międzynarodową Kampanię przeciwko przemocy wobec kobiet pod nazwą „Biała Wstążka”, która trwała do 30 listopada 2012 r. Jest to największa na świecie akcja będąca symbolem sprzeciwu dotyczącego przemocy stosowanej przez mężczyzn wobec kobiet.

Patronat Honorowy nad Kampanią objął Prezydent Miasta Tarnowa. Partnerami tego przedsięwzięcia byli również przedstawiciele władz Miasta, tarnowskie instytucje, Policja, Straż Miejska, Straż Pożarna, komunikacja miejska, sportowcy i artyści oraz przedstawiciele biznesu.

Uroczyste rozpoczęcie Kampanii nastąpiło w dniu 26 listopada 2012 r., w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie podczas którego dokonano symbolicznego aktu przypięcia białej wstążki wszystkim przybyłym gościom. Podczas inauguracji uczestniczyło ponad **120** zaproszonych osób, w tym przedstawiciele instytucji, samorządu, organizacji społecznych, sportowcy, artyści i dziennikarze.

W czasie trwania Kampanii w środkach komunikacji miejskiej a także w tarnowskich instytucjach rozwieszono zostały plakaty, a na ulicach, mieszkańcom rozdawano ulotki informacyjno – edukacyjne z adresami miejsc, w których można otrzymać pomoc. Łącznie rozdano **500 sztuk** plakatów i około **2000 sztuk** ulotek.

Ponadto w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przez cały czas trwania Kampanii dyżurował psycholog oraz udzielano konsultacji telefonicznych na temat miejsc gdzie osoby uwikłane w przemoc mogą otrzymać pomoc. Z porad tych skorzystało około **30 osób**.

Cała akcja nie byłaby możliwa bez aktywnej współpracy Pałacu Młodzieży w Tarnowie, który na tę okazję przygotował adresowany do swoich rówieśników happening teatralno – plastyczny pt.: „Protest przeciw agresji”. Wzięło w nim udział 199 uczniów szkół ponadpodstawowych. Dodatkowo na czas trwania Kampanii wychowankowie Pałacu Młodzieży stworzyli drużynę „Białej Wstążki”, która prowadziła akcję informacyjną wśród wychowanków i ich rodziców. Wolontariusze na ulicach Miasta rozdawali miniaturowe „Książeczki Białej Wstążki” zawierające cytaty o miłości i przemocy. Rozdano ponad 500 książeczek. Natomiast 29 listopada 2012 r., w Kinie „Marzenie” odbyła się nieodpłatna projekcja filmu o tematyce przemocy w rodzinie pt.: „Plac Zbawiciela”. Seans obejrzało ponad **70** osób. Debiut Kampanii „Biała Wstążka” w Tarnowie zostawił ślad w świadomości mieszkańców – przede wszystkim zwrócono uwagę na występowanie zjawiska przemocy wobec kobiet. Na znak solidaryzowania się z hasłem kampanii, rozdano ponad **1000** białych wstążek.

Zakończenie i podsumowanie Kampanii nastąpiło 30 listopada 2012 r., konferencją pn. „Przemoc wobec kobiet – filozofia pomagania”, na której gościła Pani Ewelina Bazyluk – Koordynator Ogólnopolskiego Porozumienia Osób Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Informacje na temat Kampanii były opublikowane w lokalnej prasie oraz w regionalnej telewizji.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie opracował i zrealizował projekt konkursowy pn. „Tarnów przeciw przemocy w rodzinie”, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W ramach Projektu zorganizowano 2- dniową konferencję pn. „Zanim stracisz to, co najcenniejsze – zapobieganie przemocy w rodzinie i praca z osobami stosującymi przemoc” z udziałem prelegentów - doświadczonych specjalistów z Krakowa i Warszawy. Przeprowadzony został konkurs plastyczny pt. „Być, nie bić! – rodzina wolna od przemocy”, opracowano projekty ulotek, spotów radiowych, plakatów, które były emitowane/prezentowane/rozdawane w czasie trwania „Tarnowskiego Tygodnia Przeciw Przemocy w Rodzinie”. TOIKiWOP wystawił także dwa spektakle profilaktyczne: „Żółty szalik” (przygotowany przez młodzież z Bursy Międzyszkolnej, przy ul. Szarych Szeregów) oraz spektakl „Początek” (przygotowany przez Fundację „Znaczenie”). Na zakończenie odbył się profilaktyczny koncert młodzieżowych kapeli rockowych.

2. Cel szczegółowy – Podnoszenie skuteczności działań i efektywności współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Lp.	Zadanie	Opis realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS - systematyczne zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc domową: zorganizowanie 4 szkoleń w których uczestniczyło 296 osób i Konferencji pn. „Przemoc wobec kobiet – filozofia pomagania, - pracownicy socjalni systematycznie w ciągu roku korzystali z ofert szkoleń ROPS w Krakowie; - TOIKiWOP zorganizował konferencję pn. „Zanim stracisz to, co najcenniejsze. Praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie”, w trakcie której wykłady i zajęcia warsztatowe dla profesjonalistów i osób zainteresowanych powyższą tematyką prowadzili doświadczeni psychoterapeuci (m.in. z Warszawy i Krakowa), prokurator, pracownicy Ośrodka; - pracownicy TOIKiWOP odbyli 2 szkolenia wewnętrzne: „Sprawcy przemocy seksualnej wobec dzieci – diagnoza, terapia”, „Praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie z wykorzystaniem Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach”.

W 2012 r. dla osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zorganizowano specjalistyczne szkolenia, w których uczestniczyło 296 osób.

- Szkolenie pn. **„Realizacja zapisów rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy – „Niebieska Karta”**.

Zajęcia poprowadził **mgr Grzegorz Wrona** – prawnik, praktyk, współpracownik Stowarzyszenia „Niebieska Linia” pracujący w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie. Autor „Komentarza do Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

- Szkolenie pn. **„Praca z rodziną uwikłaną w przemoc”**, w trzech dwudniowych cyklach obejmujących 16 godzin.

W celu nabycia praktycznej wiedzy i umiejętności szkolenie odbyło się w formie warsztatowej. Zajęcia poprowadziła **mgr Małgorzata Nowobilska - Stanios** – psycholog, certyfikowany psychoterapeuta uzależnień, praktyk, pracująca w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Krakowie.

Warsztaty obejmowały szeroki zakres tematyczny, między innymi: pracę nad postawami wobec przemocy i osób uwikłanych w przemoc, tworzenie genogramów rodziny, zapoznanie się z portretem psychologicznym osób stosujących przemoc i osób doświadczających przemocy, nawiązywanie relacji z klientami i radzenie sobie z ich oporem, tworzenie planu rozwiązywania problemów, motywowanie klientów do zmiany i wzmacnianie tych zmian. W szkoleniach wzięli udział pracownicy Centrum Spraw Społecznych Urzędu Miasta Tarnowa, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tarnowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, placówek

oświatowych, ochrony zdrowia, Straży Miejskiej w Tarnowie, dzielnicowi i pracownicy Policji oraz pracownicy socjalni MOPS w Tarnowie.

Celem większego zaangażowania w realizację procedury Niebieskiej Karty pracowników oświaty i ochrony zdrowia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował szkolenie „Procedura Niebieskiej Karty” – w dwóch oddzielnych grupach – osobą prowadzącą była Ewa Siedlik – Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego. Zaproszenia na szkolenie rozesłano do szkół na terenie miasta oraz przychodni specjalistycznych. Łącznie z oferty skorzystało 70 osób, w tym 21 pracowników ochrony zdrowia i 49 pracowników systemu oświaty.

W ramach szkoleń wewnętrznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował:

- Szkolenie pn. „Praca z osobą doznającą i stosującą przemoc”. Adresatami tych warsztatów byli pracownicy socjalni, którzy zostali przygotowani do pracy w ramach Procedury „Niebieskiej Karty” w formule interwencyjnej i pomocowej. Szkolenie przeprowadziło **Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"** a zajęcia prowadziła trenerka: Ewelina Bazyluk.

3. Cel szczegółowy – Zmiana zachowań osób stosujących przemoc poprzez działania edukacyjne, korekcyjne i probacyjne.

Lp.	Zadanie	Opis realizacji
1.	Współpraca instytucji i służb w motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do poddania się oddziaływaniom edukacyjno - korekcyjnym	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciele powołanych do tego instytucji regularnie uczestniczą w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; • pracownicy instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy biorą udział w posiedzeniach grup roboczych realizujących procedurę Niebieskiej Karty; • osoby stosujące przemoc w rodzinie - partnerzy/współmałżonkowie osób doznających przemocy, motywowane są do podjęcia działania, w kontakcie z pracownikami realizującymi procedurę Niebieskiej Karty; • dwóch specjalistów TOIKiWOP, we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Gorzowie Wielkopolskim prowadziło zajęcia grupowe (warsztaty) oraz indywidualne konsultacje służące określeniu typu przeżywanej złości oraz motywujące do podjęcia pracy nad sobą, w trakcie trwania Przystanku Woodstock 2012.
2.	Prowadzenie programów korekcyjno - edukacyjnych	<p>W ramach realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych TOIKiWOP prowadził zajęcia w :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 grupach, w dwóch zakładach karnych w Tarnowie, • 2 grupach w Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, • 1 grupie osób dobrowolnie zgłaszających się. <p>Oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi objęto łącznie 126 osób.</p>

W ramach realizacji programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy prowadził programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy - skazanych, przebywających w tarnowskich zakładach karnych (łącznie 6 grup skazanych), w Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia (w formie ambulatoryjnej) w zajęciach grupowych uczestniczyły osoby stosujące przemoc borykające się również z problemem uzależnienia (łącznie 2 grupy).

W lipcu 2012 r. zatrudnieni w Ośrodku specjaliści opracowali program korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie - osób, których uczestnictwo w programie wynika z ich osobistej decyzji podejmowanej w związku z ich kontaktem z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – ze szczególnym uwzględnieniem rodziców i opiekunów stosujących przemoc wobec dzieci. Od września do grudnia prowadzono zajęcia dla tej grupy i łącznie programem objęto **126 osób w 9 grupach**. Programy korekcyjno – edukacyjne realizowane są jako zadanie administracji rządowej, stąd też mają charakter ponadlokalny.

Do uczestnictwa w tych programach motywowali także przedstawiciele instytucji realizujących procedurę Niebieskiej Karty, w szczególności pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz funkcjonariusze Policji.

4. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa są środki własne Gminy Miasta Tarnowa i środki pochodzące z dotacji budżetu państwa:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie przeznaczył kwotę:
  - a) zadania własne: 44 923,08 zł.
  - b) zadania zlecone: 43 955,24 zł.
2. Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie:
  - a) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zadania zlecone – 94 000,00 zł.
  - b) prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – zadania zlecone - 380 000,00 zł.
3. Środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, w tym z opracowanych projektów w ramach programów resortowych – 8 200 zł.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i jest realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i niwelowania przemocy w rodzinie. Jego wprowadzenie przyczynia się do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji tarnowskich rodzin.

III. Realizacja „Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa”, za 2012 r.

Głównym celem Programu jest pomoc ofiarom przemocy domowej w bezpiecznym przerwaniu przemocy, przezwyciężeniu jej skutków i prawidłowym funkcjonowaniu psychospołecznym.

1. Cel szczegółowy: podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie przemocy w rodzinie.

L.p.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Spotkania informacyjne z mieszkańcami miasta.	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	co najmniej 3 x w roku	- liczba spotkań- 3
2.	Opracowywanie i kolportaż materiałów informacyjnych na terenie miasta; akcje, kampanie profilaktyczne, informacyjne	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	co najmniej 1x w roku	- liczba rozprawdzonych materiałów - 1 500 plakatów, 3 000 ulotek - bieżąca informacja na stronie mops.tarnow.pl /zakładka przemoc/
3.	Informacja, edukacja mieszkańców w indywidualnym kontakcie.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji- 475
		Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji- 205 w ramach zadań OIK 100 w ramach zadań SOWOP
		Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	Urząd Miasta, ul. Goldhammera 3 - wtorek i piątek, w godzinach od 16:00 do 18:00; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, Al. M. B. Fatimskiej 9, III piętro, pokój nr 27 – czwartek, w godzinach od 13:00 do 15:00	liczba osób, którym udzielono informacji, wsparcia - 123
		Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji- 29
		Małopolski Ośrodek Adopcyjny, Filia w Tarnowie	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji- jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych, informacji udziela zgodnie z zapotrzebowaniem
		całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji - 46

	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji - 10
	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji- 66
	pedagodzy szkolni	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji – 8 260
	Policja	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji - 610
	Kuratorska Służba Sądowa	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji – jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych, informacji udziela zgodnie z zapotrzebowaniem
	ochrona zdrowia	praca ciągła	liczba osób, którym udzielono informacji - jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych, informacji udziela zgodnie z zapotrzebowaniem

W ramach podniesienia świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie przemocy w rodzinie w 2012 r. podejmowano następujące działania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował Kampanię przeciwko przemocy wobec kobiet pod nazwą „Biała Wstążka”.
- Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy zrealizował projekt pn. „Tarnów Przeciw Przemocy w Rodzinie”.
- na bieżąco wszystkie instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy, w indywidualnym kontakcie informowały o zjawisku przemocy, jego przyczynach i skutkach;
- w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzona jest strona internetowa www.mops.tarnow.pl /zakładka „Przemoc w rodzinie”/, gdzie osoby znajdują informacje na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy,
- na bieżąco rozpowszechniane są ulotki o miejscach pomocy na terenie Miasta Tarnowa,
- odbyły się spotkania informacyjne z młodzieżą licealną uczącą się na terenie Miasta Tarnowa,
- w lokalnej prasie pojawiły się informacje o prowadzonych kampaniach na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działalność Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie.

W 2012 r. Punkt czynny był przez 3 dni w tygodniu: zgodnie z zaleceniem Wojewody Małopolskiego także w godzinach popołudniowych. Wsparcia i pomocy udzielali: pracownicy socjalni, psycholog i przedstawiciel policji. W ubiegłym roku z porad w Punkcie skorzystało **123 osoby**.

2. Cel szczegółowy: monitoring środowisk zagrożonych wystąpieniem przemocy.

L.p.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki	
1.	<p>Monitorowanie sytuacji w środowiskach zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, tj. w rodzinach korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej z powodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezrobocia, • uzależnienia od alkoholu członka rodziny, • narkomanii członka rodziny, • ubóstwa, • bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, • trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego • sytuacji kryzysowej. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	praca ciągła	<p>- liczba osób korzystających z pomocy z tytułu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezrobocia - 1650 • uzależnienia od alkoholu członka rodziny- 294 • narkomanii członka rodziny - 7 • ubóstwa - 908 • bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 565 • trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego - 60 • sytuacji kryzysowej - 77 	
2.	Monitorowanie sytuacji w środowiskach zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej.	w rodzinach z problemem alkoholowym	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin – 146- poprzez udział w grupach roboczych powołanych według potrzeb
		w rodzinach dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin - 10
		w rodzinach dzieci uczęszczających do poszczególnych placówek edukacyjnych, zgłaszających różne problemy	pedagodzy szkolni	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin - 135
		w rodzinach korzystających z pomocy Placówki, zgłaszających różne problemy	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin - jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych
		w rodzinach korzystających z pomocy Placówki, zgłaszających różne problemy	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin - jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych

		w nadzorowanych rodzinach	Kuratorska Służba Sądowa	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin -60 - poprzez udział w grupach roboczych powołanych według potrzeb
		w rodzinach, w których występuje ryzyko np. krzywdzenia dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych	ochrona zdrowia, w szczególności pielęgniarki i położne (wizyty domowe, patronaże)	praca ciągła	liczba monitorowanych rodzin -8- poprzez udział w grupach roboczych powołanych według potrzeb

W minionym roku pracownicy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie monitorowali w ramach swoich kompetencji sytuacje rodzin zagrożonych tym zjawiskiem. Do działań podejmowanych w ramach monitoringu należało:

- ✓ wizyty w środowisku, rozeznanie potrzeb i problemów rodziny,
- ✓ przeprowadzenie rozmów z osobą doznającą przemocy i osobą stosującą przemoc,
- ✓ współpraca z innymi służbami działającymi na rzecz lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ udzielanie informacji oraz dostarczanie ulotek informacyjnych o placówkach świadczących pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy,
- ✓ udzielanie informacji na temat możliwości bezpłatnego skorzystania z porad prawnych,
- ✓ pomoc w uzyskaniu wsparcia psychologicznego,
- ✓ współpraca z Ośrodkiem Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Tarnowie,
- ✓ pomoc w załatwianiu spraw mieszkaniowych,
- ✓ pomoc w kompletowaniu dokumentacji do sądu celem zasądzenia alimentów,
- ✓ udzielanie informacji na temat możliwości skorzystania z programu korekcyjno – edukacyjnego i terapii dla sprawców przemocy,
- ✓ wnioskowanie o nadzór kuratorski.

3. Cel szczegółowy: zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Zawiadamianie Policji lub Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny”, tj.	praca ciągła	liczba złożonych zawiadomień - 9

			w szczególności: pracownicy edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sądu i inni.		
2.	Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy, poprzez:	Zatrzymanie, izolowanie sprawcy	Policja	w sytuacji interwencji	liczba zatrzymanych/izolowanych sprawców - 104
Odebranie dziecka z rodziny		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie	Liczba odebranych dzieci - 0	
Izolowanie ofiar		Policja	w sytuacji zagrożenia i braku możliwości izolowania sprawcy	liczba przypadków - 2	
Wnioskowanie o zastosowanie środków probacyjnych		Prokuratura	w sytuacji zagrożenia	liczba wniosków - 41	
Orzekanie o użyciu środków probacyjnych		Sąd	na wniosek prokuratury	liczba orzeczeń - 41	
„Nadzór” nad wykonywaniem orzeczeń Sądu (zakaz zbliżania się, nakaz opuszczenia lokalu itp.)		Policja (<u>interwencja w sytuacji łamania zakazu</u>), Kuratorska Służba Sądowa	na podstawie postanowienia sądu	Liczba interwencji - 7	
Zapewnienie całodobowego schronienia dorosłym ofiarom przemocy wraz z dziećmi; opracowanie planu bezpieczeństwa		Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	zgodnie z potrzebami	liczba rodzin korzystających ze schronienia - całodobowego pobytu - 26 rodzin (58 osób)	
Zapewnienie całodobowego schronienia osobom niepełnosprawnym, w podeszłym wieku – wymagającym całodobowej opieki - ofiarom przemocy		domy pomocy społecznej	zgodnie z potrzebami	liczba osób korzystających z pomocy - 0	
Zapewnienie całodobowego schronienia dzieciom		Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze	zgodnie z potrzebami	liczba dzieci korzystających z całodobowego schronienia - 9 interwencyjnego pobytu - 5	
Monitoring zagrożenia w sytuacji, gdy ofiara pozostaje w środowisku ze sprawcą (aktywna procedura Niebieskiej Karty); opracowanie planu bezpieczeństwa	Policja, Kuratorska Służba Sądowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zgodnie z potrzebami	liczba środowisk - 246		

	Monitoring sytuacji po pobycie w TOIKiWOP i powrocie do sprawy (aktywna procedura Niebieskiej Karty); opracowanie planu bezpieczeństwa	Policja, Kuratorska Służba Sądowa, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zgodnie z potrzebami	liczba środowisk - 31
	Działania interwencyjne, w sytuacji zagrożenia życia	Wszystkie służby → izolacja od sprawcy, zawiadomienie Policji	zgodnie z potrzebami	liczba interwencji- - Policja - 196 - TOIKiWOP - 58 - MOPS - 24 - Prokuratura - 12

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie, w ramach realizacji swoich zadań udziela pomocy, zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i osobom będącym świadkami przemocy domowej oraz ich rodzinom. Pomoc świadczona jest w formie ambulatoryjnej oraz poprzez zapewnienie całodobowego schronienia w okresie 3 m-cy, z możliwością przedłużenia pobytu. Ośrodek dysponuje 20 miejscami; zadanie ma charakter ponadlokalny.

Działanie TOIKiWOP ma zasadnicze i pierwszoplanowe znaczenie w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy. To właśnie w przypadku zagrożenia życia i zdrowia osób uwikłanych w przemoc, pracownicy instytucji działających w tym zakresie, wskazują osobom doznającym przemocy możliwość skorzystania z oferty całodobowego wsparcia i uzyskania schronienia.

W sprawie zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy należy podkreślić ważną rolę służb i instytucji monitorujących sytuację rodzin bezpośrednio w środowisku, w tym m. in. Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej.

Działania kierowane do osób doświadczających przemocy w rodzinie przez instytucje powołane do przeciwdziałania temu zjawisku obejmowały m.in.:

- udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej, prawnej oraz zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- rozpoznawanie sytuacji osób dotkniętych przemocą domową oraz ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary i/lub jej dzieci,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowywanie indywidualnej diagnozy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,
- opracowywanie planu pomocy oraz jego realizacja w obszarach: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego; psychoterapii – ukierunkowanej na nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc; socjoterapii,
- udzielanie konsultacji pedagogicznych,
- zapewnienie schronienia i ochrona przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- zapewnienie – osobom korzystającym z całodobowego pobytu: przewidzianych standardem warunków lokalowych, wyżywienia, odzieży i obuwia oraz środków higieny osobistej i środków czystości.

4. Cel szczegółowy: zapewnienie specjalistycznej, interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy.

Lp.	Zadania		Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Diagnozowanie przemocy domowej, ustalanie planu pracy z ofiarą		- Policja, pracownicy: - ochrony zdrowia, - pomocy społecznej, - edukacji; - kuratorzy – Grupy Robocze <u>osobowy skład ustalany,</u> <u>zgodnie z potrzebami</u> <u>konkretnego przypadku/</u> <u>sytuacji</u> (dokumentacja przekazywana do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)	niezwłocznie, po powzięciu podejrzenia, ujawnieniu, zgłoszeniu	- liczba zdiagnozowanych przypadków- 243 - liczba grup roboczych - 660
2.	Pomoc specjalistyczna	poradnictwo, w tym – prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne; wsparcie; terapia indywidualna i grupowa; grupa wsparcia, konsultacje i pomoc psychiatryczna	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	Zgodnie z bieżącymi potrzebami i ustalonym planem pomocy	liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy- 217
		poradnictwo, w tym – prawne, psychologiczne, socjalne	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		243
		Informacje, poradnictwo prawne i socjalne, wsparcie	Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie		123
		Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne; terapia indywidualna i grupowa	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna (głównie dzieci i młodzież)		38
		Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne; terapia indywidualna i grupowa	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (głównie dzieci i młodzież)		4

		Poradnictwo prawne, psychologiczne; informacja	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (osoby i rodziny osób uzależnionych)		Brak dokładnych danych – jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych, informacji udziela zgodnie z zapotrzebowaniem
3.	Konsultacje indywidualnych przypadków, zgłoszonych przez Grupy Robocze; pomoc w budowaniu planu pomocy; monitoring działań		Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami	liczba konsultacji - brak zgłoszeń
4.	Pomoc w usamodzielnieniu, w szczególności w:	rozstrzygnięciach w sprawach karnych, majątkowych, w tym - mieszkaniowych	Sąd	zgodnie z bieżącymi potrzebami	- liczba zakończonych spraw- brak danych – jednostka nie prowadzi ewidencji takich danych
		Pomoc dzieciom w nauce	Nauczyciele, pedagodzy szkolni	zgodnie z bieżącymi potrzebami	liczba dzieci korzystających z pomocy - 40
		zaspokajaniu bieżących potrzeb rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	zgodnie z bieżącymi potrzebami	liczba osób / formy pomocy - 41
		podniesieniu kwalifikacji, uzyskaniu zatrudnienia	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zgodnie z bieżącymi potrzebami	liczba osób / formy pomocy - 2
		możliwości okresowego pobytu w mieszkaniu chronionym i/lub uzyskaniu samodzielnego mieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Program Wychodzenia z Bezdomności), Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	zgodnie z bieżącymi potrzebami	liczba mieszkań / osób korzystających z pomocy - 0
5.	Systematyczne zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji pracujących z osobami uwiłkanymi w przemoc domową		Szkolenia wewnętrzne, Szkolenia zewnętrzne	Co najmniej 2 x w roku	- liczba szkoleń - 7 - liczba uczestników - 296

Ponieważ przemoc jest zjawiskiem wielowymiarowym wymaga zaangażowania specjalistów kilku dziedzin, aby zapewnić specjalistyczną i interdyscyplinarną pomoc ofiarom przemocy. Według zamierzeń ustawodawcy taką rolę ma pełnić Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, który w Tarnowie powołany został w 2011 r. przez Prezydenta Miasta, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W 2012 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, który według obowiązujących przepisów ma obowiązek spotykać się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zespół powołał w ubiegłym roku 660 Grup Roboczych w celu pracy z konkretną rodziną, w której występuje przemoc i została uruchomiona procedura Niebieskiej Karty.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek **prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”** na przedstawicieli **jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.**

Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Realizacja „Niebieskich Kart” w 2012 r.

Instytucja inicjująca procedurę „Niebieskiej Karty”	Rok 2012 ilość
Pomoc Społeczna – pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	24
Policja	196
Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	19
Oświata	4
Łącznie	243

We wszystkich 243 przypadkach powołano grupy robocze, które zajmują się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie. Skład dostosowany był do indywidualnej sytuacji danej rodziny. Grupa robocza ma obowiązek spotkania się minimum dwa razy w danej sprawie celem opracowywania planu pomocy oraz jego realizacji w obszarach: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego. Wszystkie instytucje realizujące

Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie udzielały w tym zakresie specjalistycznego wsparcia w ramach posiadanych kompetencji.

5. Cel szczegółowy: wsparcie osób wychodzących z przemocy domowej w prawidłowym funkcjonowaniu psychospołecznym.

Lp.	Zadania		Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
	pomoc w samodzielnym, bieżącym funkcjonowaniu	wzmacnianie zdobytych umiejętności inter i intrapersonalnych pomoc specjalistyczna	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy	praca ciągła – w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	Liczba osób korzystających z pomocy - 54 liczba osób / formy pomocy - 548
		pomoc finansowa, rzeczowa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	praca ciągła - w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	liczba osób - 41
		pomoc dzieciom w nauce	szkoły	praca ciągła - w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	liczba dzieci korzystających z pomocy - 214

W ramach wsparcia osób wychodzących z przemocy domowej w prawidłowym funkcjonowaniu psychospołecznym pracownicy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowali szereg inicjatyw służących realizacji tego zadania.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowali działania profilaktyczne i edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez:

- objęcie intensywną pracą socjalną,
- wprowadzenie asystenta rodziny,
- kontrakty socjalne,
- warsztaty edukacyjne „Wychowanie bez przemocy”,
- grupy wsparcia,
- grupy samopomocowe,
- treningi: budżetowe i higieniczne.

Placówki oświatowe, tj. szkoły, specjalistyczne poradnie, realizowały swoje zadania także poprzez różnorodne formy pomocy świadczone dzieciom i młodzieży, a także rodzicom w sposób bezpośredni, a więc poprzez prowadzenie warsztatów, zajęć terapeutycznych, ćwiczeń, wykładów, udzielania porad itp. Istota tej pomocy polegała na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych wynikających z różnych uwarunkowań m.in. z sytuacji kryzysowej lub traumatycznej, z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny. Specjalne potrzeby dziecka wynikały również z sytuacji przemocy w rodzinie. W okresie sprawozdawczym wiele osób korzystało z różnych form bezpośredniej pomocy w formach indywidualnych i grupowych.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy przez cały 2012 r. prowadził grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Od września 2012 r. – Ośrodek świadczy profesjonalną pomoc psychoterapeutyczną.

„Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa” stanowi dokument, w którym określono granice odpowiedzialności i sprawstwa w działaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz procedury postępowania w przypadku podejrzenia wymienionego przestępstwa.

Wszystkie podejmowane działania w 2012 r. miały za zadanie przeciwdziałać temu zjawisku i minimalizować straty w obszarze psychospołecznym w przypadku wystąpienia przemocy.

IV. Wnioski do dalszych działań.

Gmina Miasta Tarnowa od kilkunastu lat prowadzi wiele działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Miasta realizowane są programy adresowane do ofiar i sprawców przemocy, wspierane są instytucje świadczące profesjonalną pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom, odbywają się szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym dla pracowników „pierwszego kontaktu” m.in. nauczycieli, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia, policjantów, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów. Organizowane są kampanie społeczne, dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, mające na celu edukację i uwrażliwienie społeczeństwa na ten problem.

Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko to stanowi jeden z problemów społecznych na terenie Miasta Tarnowa. Konieczne jest zatem systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doświadczających przemocy i jej sprawców,

przygotowanie odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku oraz skutecznego pomagania osobom z obu tych grup.

Wskazane są również działania zmierzające do podnoszenia kompetencji i zwiększanie umiejętności tzw. pracowników pierwszego kontaktu w zakresie prowadzenia rozmowy, diagnozowania przemocy, budowania relacji z klientem i wspierania go w procesie radzenia sobie z przemocą w rodzinie.

Ważna jest także stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu społecznym i w rodzinie. Istotne są również : stały rozwój profilaktyki – propagowanie postaw alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powyższa analiza ilościowa i jakościowa pokazuje, że jednym z kluczowych osiągnięć Programów, które dotychczas udało się zrealizować jest podejmowanie współpracy oraz branie odpowiedzialności za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez przedstawicieli służb pracujących w środowiskach lokalnych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął próby zaktywizowania środowiska pracowników edukacji i ochrony zdrowia; dostarczenia im wiedzy na temat obowiązujących przepisów prawa i ich roli w ujawnianiu problemu i procesie pomocy ofiarom przemocy domowej. Istnieje dalsza potrzeba zaktywizowania tych środowisk do pracy w formule grup roboczych. Tylko ten rodzaj pracy daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań oraz stworzenia optymalnych rozwiązań w zakresie pracy ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Kluczowe znaczenie ma praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca. Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą, poprzez tworzenie sieci współpracy opartej o działanie Zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych. Interdyscyplinarny sposób pracy zapobiega powielaniu działań przez poszczególne służby, a przede wszystkim daje szansę na ograniczenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Praca w Zespole (grupach roboczych) daje możliwość uzyskania szerszej informacji o sytuacji ofiary, dyskusji nad problemem klienta, utworzenia odpowiedniego planu pomocy i przede wszystkim pozwala podzielić zadania dla poszczególnych instytucji.

Od początku 2013 r. z uwagi na brak środków dotacji na realizację powyższych zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy, pochodzących z budżetu Wojewody Małopolskiego, zaprzestał swoje działanie Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie. Jego zadania realizują pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i TOIKiWOP w ramach wykonywania swoich statutowych działań i obowiązków. Brak wystarczających środków finansowych ograniczy w bieżącym roku planowane szkolenia dla instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Należy zaznaczyć, że rok poprzedzający okres niniejszego sprawozdania był okresem, w którym ustawodawca wprowadził wiele nowych rozwiązań prawnych i systemowych. Tak więc rok ubiegły był czasem budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, wypracowania nowych procedur i współpracy z instytucjami, które po nowelizacji ustawy w 2011 r. zobligowane zostały do pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.